

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen
ibtspreidingswet@minjenv.nl

datum 21 april 2026
uw brief/kenmerk
zaaknummer 663695
behandeld door [REDACTED]
betreft Reactie brief interbestuurlijk toezicht spreidingswet trede 2
bijlage(n)

Geachte minister,

Het college van B&W van de gemeente Nieuwkoop bevestigt de ontvangst van uw 'Brief interbestuurlijk toezicht Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' van 9 april 2026.

In uw brief geeft u aan op welke wijze u het interbestuurlijk toezicht vormgeeft en verzoekt u het ministerie te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van asielopvangplekken en hierbij aan te geven wat de reden is waarom de gemeente Nieuwkoop niet aan de wettelijke taak voldoet. De gemeente wordt verzocht om hierbij ook toe te lichten wat de huidige stand van zaken is van de realisatie van asielopvangplaatsen in uw gemeente, welke stappen uw gemeente al heeft gezet en – indien van toepassing - op welke termijn u verwacht aan de wettelijke taak te voldoen.

In onderstaand feitenrelaas informeren wij u over de huidige stand van zaken en stappen die het college van B&W heeft gezet om te voldoen aan de wettelijke taak. Omdat de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop na de inwerkingstelling van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) reeds in april 2024 hebben besloten samen op te trekken om aan de asielopgave in beide gemeenten te voldoen, zijn de reacties van de colleges van de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop met elkaar afgestemd en identiek.

Feitenrelaas

In april 2024 hebben de gemeenteraden van Kaag en Braassem en Nieuwkoop besloten gezamenlijk op zoek te gaan naar een geschikte locatie voor de duurzame opvang van 367 asielzoekers buiten Bestaand Stads en Dorps- (BSD) in het grensgebied van beide gemeenten. Voor deze aanpak is gekozen om te voldoen aan onze wettelijke opgave conform de spreidingswet op een wijze die a) past bij de sociale geografie van de beide gemeenten, bestaand uit vele kleinere plattelandsgemeenschappen en b) aansluit bij de geringe capaciteit bij beide gemeentes om zelfstandig een asielzoekerscentrum (azc) op te zetten en te beheren.

Gemeente Nieuwkoop
Bezoekadres
Klant Contact Centrum
Teylersplein 1
2441 LE Nieuwveen

Postadres
Postbus 1, 2460 AA Ter Aar

Telefoon
14 0172
(geen netnummer nodig)

info@nieuwkoop.nl
www.nieuwkoop.nl

In mei 2024 hebben we 3 reële opties voorgelegd aan het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Na een papieren schouw door het COA is de locatie Kruisweg 18a-20 in Woubrugge als meest 'kansrijk' betiteld vanwege de aanwezigheid van gebouwen, nutsvoorzieningen en nabijheid van busverbindingen. De hierop volgende fysieke schouw van de locatie aan de Kruisweg 18a-20 bevestigde het beeld. De gemeente heeft hierop het COA en de eigenaar van de Kruisweg 18a-20 met elkaar in contact gebracht en de beide colleges hebben richting het COA en de eigenaar uitgesproken dat ze de locatie Kruisweg op dit moment zien als een reële optie voor een mogelijk toekomstig azc en hebben het COA gevraagd onderhandelingen op te starten met de eigenaar.

De colleges hebben zich tegelijkertijd ook uitgesproken tegen de huisvesting van zowel 367 vluchtelingen als 144 arbeidsmigranten op het perceel, vooral vanwege het gebrek aan draagvlak hiervoor in de aangrenzende kernen Woubrugge, Rijnsaterwoude, Ter Aar en Langeraar.

De onderhandelingen tussen het COA en de eigenaar van de Kruisweg 18a-20 hebben in de 2de helft van 2024 niet tot een overeenkomst geleid, en de eigenaar heeft de aanvraag van een vergunning voor de huisvesting van arbeidsmigranten doorgezet. Vanwege de voorkeur van zowel beide colleges als het COA voor de locatie is in overeenstemming met het COA besloten de uitkomst van het proces van vergunningaanvraag af te wachten.

Het college van Kaag en Braassem heeft op 1 april 2025 besloten de vergunning voor de huisvesting van 144 arbeidsmigranten aan de Kruisweg 18a-20 te verlenen. Het betekende niet automatisch dat de deur naar de tijdelijke huisvesting van asielzoekers definitief dicht was op de locatie Kruisweg 18a-20. Dit omdat aan de vergunning duidelijke ontbindende voorwaarden zijn gesteld en ook het proces van bezwaar en beroep nog moest worden doorlopen.

De colleges hebben hierop wederom contact gezocht met het COA en de eigenaar om de ontstane situatie te bespreken. Een concreet plan is door de gemeenten op 17 april 2025 aan beide partijen voorgelegd om de eerste 5 jaar een azc te huisvesten op de Kruisweg 18a-20 en simultaan de periode van bezwaar en beroep en vereiste aanpassingen aan de omgeving te doorlopen welke benodigd zijn voor de ingebruikname van de locatie Kruisweg 18a-20 voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De eigenaar zag mogelijkheden, echter het plan werd verworpen door het COA vanwege financiële en ruimtelijke overwegingen. Hiermee ging de 1ste voorkeurslocatie op die datum definitief van tafel.

De beide colleges hebben tijdens een fysieke bijeenkomst met het COA op 7 mei 2025 aangegeven te betreuren dat de initiatieven van de gemeente en de welwillendheid van alle partijen niet hebben geleid tot overeenstemming over de voorkeurslocatie. De colleges hebben het COA voorgesteld een fysieke schouw te organiseren op twee alternatieve locaties in het zoekgebied. Het betreft hier agrarische grond zonder nutsvoorzieningen. De colleges hebben ook aangegeven dat 1 van deze locaties de nieuwe voorkeurslocatie wordt. Omdat deze locatie niet openbaar is gecommuniceerd wordt deze niet nader bepaald in deze brief.

Op 22 juli 2025 heeft het COA de schouw van beide alternatieve locaties uitgevoerd. Het rapport is op 24 september 2025 ontvangen. Het rapport kwalificeert beide locaties als "twijfelachtig", dit vooral vanwege de afstand tot voorzieningen. In een toelichting op het rapport heeft het COA op 6 november 2025 bevestigd dat dit niet betekent dat de nieuwe voorkeurslocatie wordt afgewezen. In datzelfde gesprek is afgesproken dat het COA met een planning komt voor de uitvoering van de volgende stappen in het proces: bestuurlijk memo en vraag voor financiële middelen voor de uitvoering van een haalbaarheidsstudie op de voorkeurslocatie, en de uitvoering van de haalbaarheidsstudie. Op 11 november 2025 heeft de projectleider/procesregisseur van beide gemeentes voor de eerste keer een herinnering gestuurd aan het COA met vraag om de planning, en op verzoek van het COA heeft college

op 22 december 2025 nogmaals schriftelijk laten weten dat het achter het uitvoeren van de haalbaarheidsstudie op de nieuwe voorkeurslocatie staat. De projectleider/procesregisseur vanuit de gemeenten heeft via diverse kanalen contact gezocht met het COA om een update van haar werkzaamheden te krijgen, waaronder op 8 en 15 januari 2026 via e-mail. Eerst na een volgend schriftelijk verzoek op 16 februari 2026 heeft de contactpersoon COA gereageerd met een verontschuldiging voor de gang van zaken. Een gesprek heeft plaatsgevonden op 17 februari 2026, en de contactpersoon COA heeft hierin wederom bevestigd met een planning te komen voor het bestuurlijk memo en de uitvoering van de haalbaarheidsstudie.

Tot op heden (13 april 2026) hebben beide gemeentes niets meer vernomen van het COA, ondanks schriftelijke verzoeken om updates op 9 en 26 maart 2026.

Standpunt van provincie t.a.v. nieuwe voorkeurslocatie

Gedurende de gehele periode april 2024 – april 2026 is er nauw contact geweest met de provincie Zuid-Holland over de respectievelijke voorkeurslocaties. Volgend op een ambtelijk overleg van 24 februari 2026 heeft de provincie, op verzoek van de gemeentelijke projectleider/procesregisseur, op 16 maart 2026 schriftelijk instemming gegeven voor een mogelijke vestiging van een azc op de nieuwe voorkeurslocatie voor een periode van 5 jaar.

Onderstaand de positie van de provincie:

“De betrokken gedeputeerden Arno Bonte (ruimte) en Anne Koning (volkshuisvesting) kunnen onder voorwaarden instemmen met de door jullie voorgestelde locatie van het AZC voor een periode van 5 jaar ondanks dat de locatie niet aansluitend aan een dorpskern ligt en op de grens van een zoekgebied wind uit de Herziening 2025. Dit vanwege het grote maatschappelijke belang van de opvang van asielzoekers en dit zoekgebied wind de komende 5 jaar niet ontwikkeld gaat worden.

De voorwaarden zijn:

- de locatie 5 jaar beschikbaar is. De gedeputeerden vroegen zich wel af of het COA voor deze relatief korte periode een businesscase kunnen maken.
- na de periode van 5 jaar een heroverweging plaatsvindt
- de gemeenten in de overeenkomst met het COA dienen te verzekeren dat na afloop van de vergunde periode de oorspronkelijke functie binnen een jaar wordt hersteld

Aan de gedeputeerden hadden wij specifiek voorgelegd dat de locatie niet aansluitend aan Bestaand Stads- en Dorpsgebied ligt en op de grens van een zoekgebied wind uit de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Hieronder een nadere toelichting op deze punten.

Niet aansluitend aan BSD

Ons vigerende Omgevingsprogramma biedt voor een AZC alleen ruimte voor maatwerk aan de rand van BSD indien binnen BSD geen ruimte beschikbaar is en de locatie minimaal 5 jaar beschikbaar is. De Herziening Omgevingsverordening 2025 biedt voor een AZC echter overal ruimte in het onbebouwde gebied: “In afwijking van het eerste lid van artikel 7.41dd van Toekomstbestendige Ruimtelijke Ontwikkeling kan het omgevingsplan een andere ontwikkeling met stedelijke functies mogelijk maken, indien sprake is van een zwaarwegend algemeen belang en geen reële mogelijkheden bestaan om deze ontwikkeling elders te realiseren. Een voorbeeld van een mogelijke toepassing is huisvesting van asielzoekers (AZC).”

Op basis van deze ruimere formulering in de ZHOV kunnen GS gemotiveerd van hun beleid in het Omgevingsprogramma afwijken. Er is dan ook geen ontheffing nodig.

Spanning met zoekgebied wind 1

- “... wordt geen primair maar een secundair zoekgebied vanwege hoogtebeperkingen in het Luchthavenindelingbesluit Schiphol”.... Het exacte effect van de

hoogtebeperkingen en de toegestane bouwhoogtes in dit gebied moeten in de loop van de komende jaren onderzocht worden samen met de Inspectie Leefomgeving en Transport en de Luchtverkeersleiding Nederland. De komende vijf jaar zal dit zoekgebied wind dan ook niet ontwikkeld gaan worden.

- In de Herziening 2025 zijn geen regels opgenomen om de zoekgebieden wind te beschermen, maar een AZC beperkt deze mogelijkheden wel. Omdat een AZC een kwetsbaar object is dient één keer tiphoogte afstand van windturbines gehouden te worden. Het wordt onwaarschijnlijk geacht dat binnen een termijn van 5 jaar windturbines in zoekgebied 1 gerealiseerd en geëxploiteerd gaan worden. Vanuit de ambities voor duurzame energie is het toelaten van een AZC in dit gebied voor een periode van 5 jaar dan ook geen probleem. Als wordt gekozen voor een langere termijn, beïnvloed het AZC wél de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines in het zuiden dit zoekgebied. De zuidkant van het zoekgebied biedt vanuit luchtvaart gezien de meeste mogelijkheden voor windturbines.“

Tot zover de positieve reactie van de provincie Zuid-Holland op het initiatief van beide gemeenten ten aanzien van de nieuwe voorkeurslocatie.

Overwegingen en conclusies

De gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop hebben de afgelopen 2 jaar serieuze bestuurlijke en ambtelijke inspanningen gedaan om te voldoen aan de wettelijke plicht om gezamenlijk 367 asielzoekers op te vangen. Dit een wijze die past bij de sociale geografie van beide gemeenten, met veelal kleine kernen in een agrarisch landschap. De beide gemeenten bezitten zelf geen vastgoed welke zou kunnen worden ingezet voor noodopvang op duurzame asielopvang. De gemeenten zijn dus wat betreft vastgoed afhankelijk van de bereidwilligheid en medewerking van derden.

Veel meer afhankelijk zijn de gemeenten van de financiële en personele capaciteit van het COA. De gemeenten hebben met het aanwijzen van de Kruisweg 18a-20 te Woubrugge als 1ste voorkeurslocatie kort na de inwerkingtreding van de Spreidingswet haar rol vervuld. De onderhandelingen tussen COA en de eigenaar hebben bijna 1 jaar geduurd. Dit initiatief strandde in eerste instantie op de financiële grenzen van het COA, en in tweede instantie op de rigide ruimtelijke en facilitaire eisen die het COA stelt aan een azc.

Een maand na het afbreken van de onderhandelingen hebben beide gemeenten een nieuwe voorkeurslocatie aangewezen. In de papieren en fysieke schouw zijn geen onoverkomelijke bezwaren gebleken. De gemeenten zijn met de provincie Zuid-Holland in principe overeengekomen dat een azc mogelijk is op de voorkeurslocatie, in eerste instantie voor een periode van 5 jaar. Echter, het is inmiddels 6 maanden geleden dat het COA heeft toegezegd met een planning te komen voor een volgende stap in het proces: bestuurlijk memo met financiële middelen voor de haalbaarheidsstudie. De gemeenten zijn hierbij wederom afhankelijk van het COA, en hebben aantoonbaar het COA diverse malen aangespoord om de volgende stap te zetten. Dit tot op heden zonder respons.

Het college van B&W begrijpt zeer goed de crisis waarin het COA zich bevindt en de druk die dit legt op personeel en organisatie om op de korte termijn (nood)asielplekken te regelen. Echter, het kabinet heeft ook aangegeven te willen streven naar een duurzaam en meer kosteneffectief asielopvang landschap. De beide colleges spreken hierbij nogmaals uit medewerking te verlenen aan de snelst mogelijke bestuurlijke route die leidt tot de realisatie van een azc op de voorkeurslocatie.

Het college van B&W noteert met instemming in uw brief: “dit kabinet zal geen onduidelijkheid laten ontstaan over de uitvoering van de Spreidingswet”. Het college van B&W merkt wel op dat de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop slechts aan hun resultaatverplichting op korte termijn kunnen voldoen wanneer het COA haar noodzakelijke werkzaamheden snel en efficiënt kan uitvoeren.

In uw brief spreekt u de gemeenten streng aan op onze verantwoordelijkheden maar wordt op geen enkele wijze gereflecteerd op het gebrek aan regie en sturing van de rijksoverheid en het gebrek aan slagkracht van het COA. Juist daar wrong de schoen de afgelopen 2 jaar.

De commissaris van de Koning van de provincie Zuid-Holland wordt geïnformeerd over deze brief.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris